

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] iniusta agere sit proprium iniusti? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ad tertium dicendum, quod voluntas sicut & ratio, se extendit ad materiam totam moralem, scilicet ad passiones, & ad operationes exteriores, quæ sunt ad alterum: sed iustitia perficit voluntatem solum, secundum quod se extendit ad operationes, quæ sunt ad alterum; & similiter iniustitia.

ARTIC. II.

Utrum aliquis dicatur iniustus ex hoc, quod facit iniustum?

331

*Inf. ar. 4.
ad 14. &
5. Eth. le.
13. & Ps.
35. princ.
* 1. 2. q.
54. ar. 2.
c. 4. & 16
in pr. &
c. 9. d. me.
10. 3.*

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod aliquis dicatur iniustus ex hoc, quod facit iniustum. Habitus enim specificantur per obiecta, ut ex supra * dictis patet. Sed proprium obiectum iustitiæ est iustum, & proprium obiectum iniustitiæ est iniustum. Ergo & iustus dicendus est aliquis ex hoc, quod facit iustum: & iniustus ex hoc, quod facit iniustum.

¶ 2 Præterea, Philosophus dicit in 5. * Ethicor. falsam esse opinionem quorundam, qui æstimant in potestate hominis esse, ut statim faciat iniustum, & quod iustus non possit minus facere iniustum, quam iniustus. Hoc autem non esset, nisi facere iniustum esset proprium iniusti. Ergo aliquis iudicandus est iniustus ex hoc, quod facit iniustum.

¶ 3 Præterea, Eodem modo se habet omnis virtus ad proprium actum, & eadem ratio est de vitijs oppositis. Sed quicumque facit aliquid intemperatum, dicitur intemperatus. Ergo quicumque facit aliquid iniustum, dicitur iniustus.

SED contra est, quod * Philosophus dicit in 5. Ethicor. quod aliquis facit iniustum, & iniustus non est. *c. 6. 10. 5.*

RESPONDEO dicendum, quod sicut obiectum iustitiæ est aliquid æquale in rebus exterioribus; ita etiam obiectum iniustitiæ est aliquid inæquale: prout scilicet alicui attribuitur plus vel minus, quam sibi competat. Ad hoc autem obiectum comparatur habitus iniustitiæ mediante proprio actu, qui vocatur iniustificatio. Potest ergo contingere, quod qui facit iniustum, non est iniustus dupliciter. Vno modo

D 2 pro-

propter defectum comparationis ipsius operationis ad proprium obiectum: quæ quidem recipit speciem & nomen à per se obiecto, non autem ab obiecto per accidens. In his autem quæ sunt propter finem, per se dicitur aliquid quod est intentum, per accidens autem quod est præter intentionem. Et ideo si aliquis faciat aliquid quod est iniustum non intendens iniustum facere (puta cum hoc facit per ignorantiam, non existimans se iniustum facere) tunc non facit iniustum per se, & formaliter loquendo, sed solum per accidens, & quasi materialiter, faciens id quod est iniustum. Unde & talis operatio non denominatur iniustificatio. Alio modo potest contingere propter defectum comparationis ipsius operationis ad habitum. Potest enim iniustificatio procedere, quandoque quidem ex aliqua passione, puta iræ, vel concupiscentiæ. Quandoque autem ex electione, quando scilicet ipsa iniustificatio per se placet: & tunc proprie procedit ab habitu, quia unicuique habenti aliquem habitum, est secundum se acceptum, quod convenit illi habitui. Facere ergo iniustum ex intentione, & electione, est proprium iniusti, secundum quod iniustus dicitur, qui habet iniustitiam habitum: sed facere iniustum, præter intentionem, vel ex passione, potest aliquis absque habitu iniustitiam.

Ad primum ergo dicendum, quod obiectum per se, & formaliter acceptum, specificat habitum; non autem prout accipitur materialiter, & per accidens.

Ad secundum dicendum, quod non est facile cuiquam facere iniustum ex electione, quasi aliquid per se placens, & non propter aliud: sed hoc proprium est habitus habitum, ut ibidem Philosophus dicit.

Ad tertium dicendum, quod obiectum temperantiam non est aliquid exterius constitutum, sicut obiectum iustitiam, sed obiectum temperantiam, id est, temperantiam, accipitur solum in comparatione ad ipsum hominem. Et ideo quod est per accidens & præter

intentionem, non potest dici temperatum nec materialiter, nec formaliter; & similiter neque intemperatum. Et quantum ad hoc est dissimile in iustitia, & in alijs virtutibus moralibus. Sed quantum ad comparationem operationis ad habitum; in omnibus similiter se habet.

ARTIC. III.

Verum aliquis possit pati iniustum, volens?

332

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod aliquis possit pati iniustum volens. Iniustum enim est inæquale, ut * dictum est. Sed aliquis lædendo seipsum, recedit ab æqualitate, sicut & lædendo alium. Ergo aliquis potest sibi ipsi facere iniustum sicut & alteri. Sed quicumque facit sibi iniustum, volens facit. Ergo aliquis volens potest pati iniustum, maxime à seipso.

*Inf. 9. 66.
ar. 4. cor.
Et 5. Eth.
le. 12. 13.
6. 14.
* ar. 1. 1. 1.*

¶ 2 Præterea, Nullus secundum legem civilem punitur, nisi propter hoc, quod facit aliquam iniustitiam. Sed illi qui interimunt seipsos, puniuntur secundum legem civitatum in hoc, quod privabantur antiquitus honore sepulturæ: ut patet per * Philosophum in 3. Ethic. Ergo aliquis potest facere sibi ipsi iniustum: & ita contingit quod aliquis iniustum patitur volens.

*e vlt. par.
Id. 2. 1. 1.
10. 5.*

¶ 3 Præterea, Nullus facit iniustum, nisi alicui patienti iniustum. Sed contingit, quod aliquis faciat iniustum alicui, hoc volens, puta si vendat ei rem carius, quam valeat. Ergo contingit aliquem volentem aliquid iniustum pati.

SED contra est, quod iniustum pati est oppositum ei, quod est iniustum facere. Sed nullus facit iniustum, nisi volens. Ergo per oppositum nullus patitur iniustum, nisi nolens.

R E S P O N D E O dicendum, quod actio de sui ratione procedit ab agente; passio autem secundum propriam rationem est ab alio. Unde non potest esse idem secundum idem, agens & patiens, ut dicitur in 3. & 8. Phisic. * Principium autem proprium agen-

*lib. 8. tex.
40. 1. 1.*

D 3 di